СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 67. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 5-го квітня 1945. No. 67. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, April 5, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

АМЕРИКА ПІДТРИМАЄ СОВЄТИ, САМА НЕ БУДЕ ДОМАГАТИСЯ ТРЬОХ ГОЛОСІВ У САН ФРАНСИСКО

Департамент стейту у Вашінгтоні проголосив рішення президента Рузвелта, що він не буде домагатися на конференції у Сан Франсиско трьох голосів для Америки, але буде підтримувати домагання Совєтів, щоб їм признано три голоси. Цю оповістку оприлюднив секретар стейту Стетиніюс на пресовій конференції серед великого напруження, після чого ще мусів відповідати на численні запити репортерів.

Крім згаданої справи Стетиніюс подав ще до прилюдного відома, що конференція в Сан Франсиско відбудеться у своїм часі і не буде відложена. Пояснив теж, що на конференції в Ялті не було мови про територіяльні зміни й тому не порушено там справи опіки над визволеними краями. Водночас проголошено теж лісту урядових дорадників для американської делегації до Сан Франсиско.

Вияснення про рішення в Ялті щодо плюральности голосів.

В урядовій оповістці стейтового департаменту про признання додаткового числа голосів для Совєтів сказано таке:

„Совєтські представники в Ялті вийшли з пропозицією, щоб Білоруська та Українська република стали первісними членами плянованої світової організації. Ця справа повинна булаб бути передуманою і вирішеною Обєднаними Державами на конференції у Сан Франсиско.

„Зогляду на вагу, яку привязував совєтський уряд до цеї пропозиції, американські представники в Ялті згодилися, що уряд Злучених Держав буде підтримувати таку пропозицію Совєтів, коли вона буде поставлена. Це тому, що американські представники мають найвищий респект для геройської постави, яку виказали народи цих републик у їхнім неуступчивім опорі проти спільного ворога; також мають такий самий респект для хоробрости з якою ці народи зносили великі терпіння вчасі воєнних змагань.

„Серед таких відносин американські представники в Ялті були переконані, що це є їхнім обовязком зарезервувати можливість, щоб і Америка дістала три голоси в асамблеї. Британські і совєтські делегати заявили свою готовість підтримати таку пропозицію, колиб її поставили Злучені Держави, тобто, щоб признати три голоси в асамблеї для Злучених Держав."

Після оприлюднення цеї оповістки під напором запитів репортерів Стетиніюс сказав, що конференція у Сан Франсиско є зібранням Обєднаних Держав і що Україна й Білорусь, у теперішньому часі, не належать окремо до Обєднаних Держав.

„Це належатиме до конференції вирішувати, чи якась пропозиція, яка має значіння для голосування в загальнім зібранню плянованої організації, йде в розріз із засадою суверенної рівности" — додав Стетиніюс.

ВИДАТКИ НА ВІЙНУ В БЕРЕЗНІ.

Федеральний уряд осягнув новий рекорд у видатках на воєнні цілі в місяцю березню. Армія й Фльота вели водночас посилену війну в Европі й на Тихому океані, а крім цього переводили пляни для війни на більшу скалю проти Японії. Видатки на ці цілі досягнули в березню 8 біліонів і 246 міліонів. Цілий видаток федерального уряду на війну, на відсотки і сплату довгів і на звичайні кошти уряду досягли суми девять з половиною біліонів. В тому самому місяцю уряд дістав найбільшу суму гроша із податків і інших приходів, а це $6,892,000,000.

ДАЛЬШЕ ОБНИЖУЮТЬ ПАЙКИ МЯСА.

Запотребування мяса й інших харчів аліянтськими арміями та при доставах на підставі Ленд-Лізу зростають щораз більше, в наслідок чого треба зменшувати консумцію харчевих припасів у Злучених Державах. За тим іде зниження пайків на мясо. Натиск іде теж і на Аліянтів, щоб вони докладніше обчисляли свої потреби, а це теж почасти осягнено. Не зважаючи на всі засоби осторожности, американський уряд закупив для американської армії харчів на 1945. рік на 20 відсотків більше, ніж в минулому.

ПЕРЕПАВ ЗАКОНОПРОЄКТ ЗАГАЛЬНОЇ СЛУЖБИ.

У голосуванню над компромісовим законопроєктом про примусову краєву службу відкинено в сенаті 46 голосами проти 29 плян, на який здодилися на конференції обі палати конґресу і який вже перейшов був у палаті репрезентантів.

Совєти вважають, що конференція в Сан Франсиско є на часі

Федеральна Комісія Комунікацій переловила радіову оповістку передану із совєтської радіо-стації в мадярській мові про конференцію у Сан Франсиско. У радіовім комунікаті сказано, що конференція у Сан Франсиско основана на реалістичних підставах і що інтереси Злучених Держав, Великої Британії й Росії вимагають тривалого миру.

„Ясно, що коли найсильніші держави світу найдуть спільну плятформу для забезпеки миру, то й буде мир на землі... Народи світу вже готовляться до конференції у Сан Франсиско. Скликання конференції приходить у пригожім часі з кожної точки погляду", — такі думки передало совєтське радіо.

Дальше сказано, що нема мови тепер про ізоляцію Америки, коли конференція відбувається в Сан Франсиско. Сказано теж, що Росія не була ніколи за ізоляцію, а на доказ цього наводиться промови Сталіна.

ЛИШЕ ВЕЛИКА ТРІЙЦЯ МОЖЕ НАЛАДНАТИ СПІР ЗА ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД

Норт Америкен Нюзпейпер Елайенс містить погляди Пертінакса на спір про реорганізацію польського уряду. Автор каже, що між членами „Польської Комісії", вибраними на конференції в Ялті, прийшло до розлому і що його ніяк не можна загладити. До комісії належить совєтський міністер закордонних справ Вячеслав Молотов, американський амбасадор в Совєтах В. Аверел Гариман і британський амбасадор Арчибалд Кларк Кер.

Розмови над складенням репрезентативного уряду для Польщі розбилися над інтерпретацією комунікату з Кримської Конференції. Совєти твердять, що в Ялті згодилися на те, щоб теперішній так званий „Люблинський Уряд" був поширений; інші члени комісії є цього погляду, що він має бути зреорґанізований на зовсім нових підставах.

Зогляду на таке непорозуміння Пертінакс приходить до висновку, що лише Велика Трійця, тобто Рузвелт, Сталін і Чорчил можуть вирішити цю справу.

За поглядом Пертінакса не треба аж окремого зібрання згаданих трьох державних мужів, бо цю справу можна полагодити телеграфічно або телефонічно.

Домінії Британської Імперії жадають більшого голосу

У Лондоні збирається в четвер конференція домінії Британської Імперії в справі сонфрансиської конференції. Представники Канади видно поведуть на тій конференції рух за признання домініям Британської Імперії більший голос на мировій конференції.

БРИТІЙЦІ ОДОБРЮЮТЬ АМЕРИКАНСЬКЕ ЗРЕЧЕННЯ ГОЛОСІВ

Британські урядники висказують своє вдоволення зприводу заяви президента Рузвелта, що Злучені Держави зрікаються домагання трьох голосів на сан-франсиській конференції.

ФЛИН У ЛОНДОНІ

Едвард Флин, американський політик Демократичної Партії, що веде переговори між Москвою й Ватиканом, прибув до Лондону. Він відмовляється подати ґазетам заяву про ціль своєї місії, але, як видно, він має повести якісь переговори з премієром Чорчилом.

АБІСИНСЬКИЙ ЦАР НА ДОПОМОГУ СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗОВИ

Каже совєтська новинкарська аґенція Таас, що етіопський цісар Гайле Селассі пожертвував 40,000 долярів на допомогу совєтській території, що була під німецькою окупацією.

НАЦІСТИ ОБІЦЮЮТЬ НІМЦЯМ СКОРИЙ ПОВОРОТ

Німецькі літаки розкидали в Рнещині летючки, в котрих заповідали, що німецька армія вернеться туди коло 1. травня та що вона тоді пімститься на всіх, що співпрацювали з Аліянтами як зо зрадниками Німеччини.

Летючки підписані були орґанізацією, що називається Местниками.

В околиці Кельну були випадки, що американських вояків калічено ножами в сні.

„ВОВКУЛАКИ" ТЕЖ ДІЛАЮТЬ

Німецьке радіо подало, що організація „вовкулаки" схопила та вбила одного урядовця аліянтської військової управи та вбила з укриття кількох американських вояків у Аахені та інших містах, окупованих Аліянтами.

Одночасно радіо грозило дальшими пімстами „зрадникам", що співпрацюють з Аліянтами.

АРЕШТОВАНО 3,000 ІТАЛІЙЦІВ ЗА ФАШИЗМ

Тимчасовий італійський уряд арештував досі 3,240 італійських фашистів та веде слідство проти дальших 1,810 осіб.

ВІЙНА ІДЕ СКОРИМ ХОДОМ!—Американські війська поступають тепер так скоро вперед на німецькім фронті, що вояки не можуть вдержати кроку з рухом повзів. Тому саме бачимо повно вояків, що повилізали на повзи, щоб разом з ними наступати. Сцена ця знята десь над Реном в такому місці, де з німецького боку не було дуже великого опору.

АЛІЯНТИ ВДИРАЮТЬСЯ В СЕРЦЕ РАЙХУ

Вісти зо західного фронту є щораз кращі. Свідчать вони про остаточне заломання німецької збройної сили та дають основу для догаду, що вже не довго треба ждати кінця війни.

Понад міліон аліянтських вояків тепер находиться на схід від ріки Рену й посувається вперед луком 300 миль широким. На північнім кінці того фронту 21. група ґенерала Монтґомерія та 20. група ґенерала Бредлія вдаряють масовою атакою в напрямі Бремена на півночі та Ґановеру в центрі Німеччини. Британська Друга Армія доперла вже до Оснабріка та очистила на спілку з Американською Девятою Армією Мінстер. Канадійська Перша Армія вдерлася глибше в Голяндію, а Третя Армія добула важний залізничий узол Касель.

Три панцирні дивізії Девятої Армії та дві дивізії Першої Армії посуваються рівнобіжно для винищення німецьких військ, пійманих у пастку у Рурщині. Третя Армія вислала інші частини глибоко в Німеччину, бо аж у Ґоту, що віддалена від Берліна на всего 143 милі. Сема Армія вбилася глибоким клином у напрямі Нірнберґа, дійшовши вже до Енгайму; тут вона стрічається з поважним спротивом німців. Сема Армія заняла Гайдельберґ та йде на Гайльброн та Штутґарт.

Ґенерал Айзенговер каже у своїм деннім приказі, що окружені німці вже „готові на знищення" та що їх доля запечатана". Він заявив німцям, що конець війни вже близький.

14 СОТОК ЛІТАКІВ РОЗБИВАЄ ФАБРИКИ СУБМАРИН У КІЛЮ.

1,400 американських літаків вдарило днем по німецьких доках для будови підводних човнів у Кільськім Каналі, в північній Німеччині. Є це найбільша німецька база для воєнних кораблів.

Британські бомбовики атакували німецький конвой у Проливі Катеґаті, між Данією й Швецією, та різні розкинені цілі в Німеччині.

Атака на Кіль була другою аліянтською атакою на німецькі субмаринові бази за останніх 5 днів.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПІД ВІДНЕМ.

Червона Армія посунулася за добу наперед на 21 милю та станула 6 миль від Відня. Добуто вже Вінер Нойштадт, важний залізничий і летунський центр на полудне від Відня. Перервано залізницю й шлях з Відня до Венеції і перерізано балканський фронт надвоє.

На Мадярщині Червона Армія поробила дальші поступи коло Болотного Озера, та в напрямі Загребу, столиці куклового уряду Хорватії.

БРИТІЙСЬКА ОФЕНЗИВА В ІТАЛІЇ.

Британські війська в Італії повели офензиву на східне побережжя ляґуни Комача та зробили загальні поступи здовж побережжя Адріятику. В офензиві на ляґуні брали участь сухоземні війська та збройні сили британської фльоти на Адріятику.

Решта італійського фронту спокійна.

ПОСТУП АМЕРИКАНЦІВ НА ОКІНАВІ СТРІЧАЄТЬСЯ ДАЛІ ЗО СЛАБИМ СПРОТИВОМ.

Американські збройні сили на японськім острові Окінаві посунулися далі в напрямі східного побережжя, а опір японців був далі ще дуже слабий. Війська Семої Дивізії дійшли до східного побережжя коло місцевости Куби. На північ від них відділи маринарів дійшли до побережжя коло Ґушікави й відрізали півостров Качін. Ще далі на північ від них американці замкнули шийку, на котрій стоїть гора Ішікава.

ЛІТАКИ БЮТЬ ПО ОКРУЗІ ЯПОНСЬКОЇ СТОЛИЦІ.

Американські бомбовики скинули поважну скількість бомб на міста Шізуока, Тачікаву й Койзумі, всі в властівій Японії, в околиці Токіа. Кожне з тих міст має велике значіння для воєнного промислу.

АМЕРИКАНСЬКА ІНВАЗІЯ АРХИПЕЛЯҐУ СУЛУ.

Ветеранські війська з 41. Дивізії під ґенералом Довом висаджено на остров Тавітаві, що лежить на полудневім кінці Архипеляґу Сулу, на північний схід від великого острова Борнео та на полудневий захід від филипинського острова Мінданао.

Цей маневр має велике мілітарне значіння зогляду на баґаті джерела нафти на острові Борнео.

НІМЦІ ВБИЛИ АМЕРИКАНСЬКОГО ҐЕНЕНРАЛА, ВЗЯТОГО В ПОЛОН.

Американські офіцири, що товаришили американському ґенералови Морісови Розови, командантови Третьої Панцирної Дивізії, повідомили американську команду, що ґенерала Роза застрілив один німецький вояк, коли ґенерал, попавши зо своїми офіцирами в полон, посягнув по револьвер, аби його віддати. Інші офіцири вирвалися з німецьких рук.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОСТАТОЧНОЮ ЖЕРТВОЮ БРЕХНІ САМИЙ БРЕХУН

З великого німецького міста Кельна, що недавно тому дісталося в американські руки, повідомляють, що так звана дивізія психольоґічного воювання при американській армії почала там видавати для німців тижневик. Буде він писаний увесь німецькою мовою, до редакції зголосилися люди, що довгі роки працювали в німецькій ґазеті, поки її не завісив націстичний уряд. Щодо змісту, ґазета не має вести ніякої пропаґанди, а подавати тільки дійсні факти, це має бути справжня ґазета з тим, що вона має подавати не пропаґанду, а правду.

Здавалося би, що така ґазета має запевнену будучність. Зпочатку вона може мати певні труднощі, бож певно ніхто цього не буде закривати, що її видає окупаційна влада. Одначе, нема здається ніякої причини, чому читачі не мали би переконатися, що ґазета пише справжню правду, що вона робить те, що ґазета робити повинна. Тимчасом Роберт Е. Шервуд, відомий американський автор, що був звязаний з Бюром Военної Інформації, кидає в листі до „Ню Йорк Таймсу" зовсім інше світло на цю справу.

Такі як він американські письменники працювали ще від Перл Гарбора з британійськими письменниками над ширенням пропаґанди про Аліянтів. Вони зо самого початку знали, що японське бюро пропаґанди й націстичне бюро ширили дуже справно свою пропаґанду, звичайно спираючися на фантазії, виссані з пальця; одначе американські й британійські автори згори зреклися успіху, якщо він має спиратися на фантазії й брехні. Коли наприклад Аліянти мали яку невдачу, вони її подавали, переконані, що слухачі потім повірять їм, як вони подадуть про якусь аліянтську перемогу, якщо така буде. Як вони подавали чиюсь опінію, вони все говорили, чия це така опінія. Якщо Аліянти мають мати пропаґанду, то за думкою авторів найкращий засіб пропаґанди це чистісенька правда.

Якіж були результати цеї політики? — питається Шервуд. Відповідь дають тепер американські кореспонденти в Европі. Ті з них, що стрінулися з німецькими масами, що говорили з німецькими военними бранцями, що говорили з німецьким цивільним населенням в околицях, занятих аліянтськими військами, стверджують однодушно, що німці вірили всім брехням, ширеним Гітлером і Ґебельсом. Вони вірили в них, бо їм хотілося в них вірити, бо їм було приємно в них вірити. Що більше, вони звикли вірити в брехні до того, що коли тепер вони нарешті мають нагоду бачити правду, всю правду, і ніщо інше, тільки правду, вони в неї вірити не можуть. Дванацять літ націстичної реґіментації й пропаґанди позбавив німецький народ сили волі й зробив їх нездібними пізнати правдивість навіть найбільше очевидних фактів.

І це відай є найстрашнішою траґедією з цілого націстичного періоду німецької історії: всі фантазії націзму світ відкинув як крайний абсурд, але німецький народ повірив у них так, що він нині нездібний бачити правди. Яку будучність може мати сліпий народ?

Нагадав „суверенну Україну"

Вісти з Вашингтону подають, що урядові кола серіозно заклопотані відношенням советського уряду до міжнародньої конференції в Сан Франсиско. Наш уряд доложив багато старань, щоб та черговa міжнародна конференція була справжнім дипльоматичним, американським причинком до світового замирення. Оскільки це вдасться нашому урядови осягнути, річ невідома. Зате відоме те, що цей осяг залежатиме від доброї волі інших держав і народів, а в першу чергу від доброї волі таких потуг як Велика Британія та Советський Союз. Та видно, що щодо цього є певні неясности, які висказані в дуже делікатному виді, себто в тому, що Совети не прикладають до конференції в Сан Франсиско такої великої ваги як уряд Злучених Держав...

Воно можливо виглядало би і тут інакше, якби вже тепер Злучені Держави згодилися дати Советам якийсь новий окуп, от, наприклад, повоєнний шість-білióновий кредит на закупно машин, то тоді й конференція в Сан Франсиско булаб уже і для Советів конференцією першої ваги, але так, як справи тепер представляються, вона такою не є.

В тому самому часі пише преса про іншого роду маленький „конфлікт" з Советами, а в який попав відомий американський кореспондент, Волтер Липмен, що ще перед американською участю у цій світовій війні, писав про советсько-американські відносини тільки в тому розумінню, що Росія і Америка завжди були в якнайліпших міжнародних відносинах, та що так і далі повинно бути, з тим, щоб до тої приязни була ще включена теж і Британія. Та він відважився висловити у своїй останній книжці, в якій пише про военні цілі Злучених Держав, що західні демократії в Европі мають таке саме право себе обезпечити перед евентуальністю поновної німецької аґресії як і Совети. Іншими словами зорґанізувати свої сили для цеї забезпеки в подібний спосіб, як їх орґанізують Совети. Як бачимо, справа проста, ясна і зрозуміла. Та не для кожного, бо не для Советів. Советська урядова ґазета „Правда" накинулась за те на Липмена мокрим рядном, кажучи, що це він будує в Европі новий „санітарний кордон", звернений не проти Німеччини, але проти Советів.

Очевидно, що хто визнається хоч трохи в писаннях Липмена, той навіть не всилі припустити, щоб у нього була думка Советам у чомусь пошкодити. Він може лякатись того, що не буде добра, як тільки в Европі буде панувати одна сила. Але це вже цілком інша справа. Та цього вистарчає для Советів, бо як це може бути, щоб тепер хтось відважувався пропонувати в Европі щось таке, що моглоб спинювати опанування Советами цілої Европи. Совети мають уже давно забезпечені кордони, бож Німеччина як военна сила вже — в гробі. І то так, що просто годі навіть припустити, щоб вона могла стати за сто років чи хоч пізніше знов мілітарною потугою. Та тепер іде Советам про щось інше — про цілу Европу як сферу своїх впливів, чи як панування над нею. А хто тому не притакує, той зазнає опору.

Та цей клопіт, якого напитав собі Липмен, що згадав за справу орґанізовання західно-демократичного бльоку в Европі, є, на нашу думку, нічим, що він тепер зробив, коли пишучи в „Ню Йорк Геральд Трибюн" з 3 квітня б. р. про конференцію в Сан Франсиско, згадав за „суверенну Україну". А згадав тому, що Совети поставили домагання признання в міжнародних конференціях двох місць для двох „автономних републик", себто для України і Білорусі.

Липмен каже, що в засаді нема потреби противитись такому домаганню, але в такому випадку не Сталін і Москва мають вносити ось такі домагання, але самі автономні та суверенні державиц згл. їхні уряди заграничних справ, якщо вони справді самостійні.

В такому випадку, пише Липмен, ось ті держави повинні звернутись до інших держав і домагатись визнання їхньої суверенности та права мати своїх амбасадорів. А якби таке сталось, то це, пише Липмен, булоб навіть великим здобутком, бо це було би „кроком, що веде додецентралізації авторитету великої мілітарної держави на загальну користь свободи".

Глядячи на цю справу з ось такої точки, Липмен критикує і наш уряд за те, що він цього не використовує, а тільки домагається більше голосів для заступництва Злучених Держав у міжнародних конференціях. Уряд наш, як виходилоб з слів Липмена, добре знає, що автономії в Советах є фікцією. Значить, що ці автономії, коли брати речі реально, не істнують, а є тільки на папері. Але зате тепер є нагода, щоб з таких фікцій повстали дійсности, пише Липмен. А це, очевидно, був би великий крок вперед.

Що тим разом Липмен порушив одну з найважніших проблем, це ясне для тих, що визнаються на відносинах в Европі, а з окрема на тому, що діється в Советах. Що „фікції", про які він згадує до замирення не ведуть, це теж ясне. І тому це дійсно важне, чи уряд наш захоче шось зробити в тому напрямі, щоб, коли говорити про Україну, вона була дійсно заступлена на конференції в Сан Франсиско, чи на інших конференціях. І то заступлена як суверенна держава, та щоб вона мала і в Злучених Державах своє окреме дипльоматичне представництво.

Як бачимо, Липмен відважився на величезний крок, про який він передше навіть ніколи не думав, а якби був думав, то не був би цеї справи рушив, щоб не дразнити Советів. Та з Советами так є, що їм не можна тільки тут і там вгоджувати. Їм треба постійно притакувати. І то у всьому. І то треба притакувати Советам як поодиноким особам чи народам, так і державам та їхнім урядам.

Микола Чубатий.

Політика чи політичний хаос

I.

Не дасться заперечити, що не зважаючи на щире привязання до американської батьківщини, серед американців українського роду все істнувало теж і живе заінтересування справою українського народу в Европі. Подавляюча більшість американських українців нині вже є американськими громадянами, а це потягає за собою такі наслідки, що американці українського роду мають обовязок рахуватися з державними інтересами нової батьківщини. Правда, їм як громадянам вільної країни вільно критикувати уряд, вільно не погоджуватися з таким чи другим вирішуванням міжнародних питань америриканською адміністрацією, коли вважають їх за некористні для Америки, одначе все таки інтереси американської землі як цілости, це така річ, що не підлягає ніякому сумнівови. Ось таке треба мати на увазі, коли ведемо акцію допомоги визвольній справі України.

Слід признати, що загал американських українців займає саме таку, вповні льояльну поставу до американських інтересів та розуміє свої обовязки супроти Америки. Україна не входить в склад Злучених Держав Америки. Україна, це посторонна земля, тому інтереси України, як кожної другої країни у світі, раз можуть сходитися з інтересами біжучої політики Америки, раз можуть розходитися. Інтереси України, як нації поневоленої диктатурою Советської Росії, ідеольоґічно все були й все будуть згідні з поглядами Америки на кращий світ, бо Америка все стояла за свободу людини, все стояла за свободу народів. Тому так само американська ідеольоґія мусить бути за визволенням українського народу від якогонебудь чужинецького панування.

Та справа ідеольоґії якоїсь нації це одне, а друге біжучі обставини, в яких вона може найтися. Такі обставини нерідко приневолюють націю з різними ідеольоґічними заложеннями кооперувати. Американська мова має на це досконале слово „експідіенсі". Саме тепер є міжнародне положення Злучених Держав, що вони мусять кооперувати зі Советською Росією, диктаторською країною, окупантом України та найбільшим ворогом українського народу. Це є факт і з тим фактом треба рахуватися американським українцям, які хотять щонебудь говорити про Україну та про справу українського народу в Европі саме тепер, коли інтереси Америки, віримо, що хвилево, не вповні покриваються з інтересами українського народу, себто зі справою визволення українського народу зпід російського ярма. Росія нині є союзником Америки, тому Америка мимо своєї ідеольоґії не в силі стати ясно на становищі відокремлення України від Советської Росії, дарма, що американська ідеольоґія таке право за українським народом вповні признає.

Така ситуація це досконале поле для політичних примітивів на несумлінних політишенів, щоб витворювати хаос в політичних поглядах американських українців. Деякі провідники американських українців, дійсні чи уявні, хоч живуть в Америці по трицять й більше літ, забувають на ці основні засади. Як американські громадяни правно не мають права говорити в імени українського народу в Европі, бо є громадянами чужої країни. Ці американці українського роду, перебуваючи поза Україною по трицять і більше літ, не мають звичайно знання про основні справи українського народу, який за час їх неприсутности зробив великанський поступ, перероджуючися з етноґрафічної маси в правдиву, самостійну націю. Воних, хоч є американцями, відносно українського народу в Европі займають становище тоталітарне, про-большевицьке, чуже не тільки українському народови, але також американській ідеольоґії, яка є незмінна без огляду на ту чи другу політичну ситуацію.

Українські москвофіли.

Немає найменшого сумніву, що найбільшою хоробою українського народу це його москвофільство. Це є внутрішна хороба українського народу, яка найбільше перешкаджає українському народови стати нацією у повному розумінню. Українці в Европі, назагал, вилікувалися з хороби москвофільства, яка одначе ще доволі поширена серед українців на еміґрації.

Українське москвофільство в Америці є троякого типу. Одні є москвофіли старого типу. Вони взагалі не признавали і нині не признають українського народу за окремий нарід від російського. Це дивна порода людей, ніде не істнуюча на світі, яка голосить, що не зважаючи на те, що вони істнують і живуть, іншою мовою говорять та мови російської не знають, можуть вважати себе за росіян. В Америці вони здебільша в російських православних церквах та мають свої пресові органи „Правда" та „Свет". Це продукт праці ще царської Росії, яка створила цей тип на загал темних людей за великі суми царського гроша колись перед війною в Европі та в Америці.

Другий тип москвофілів це москвофіли нової вже, советської школи. Вони український нарід признають, не перечать окремішности його мови та культури. Одначе вони признають тільки істнування українського народу, але ніколи української нації. Вони твердять, що український нарід по віки вічні має бути під пануванням червоної Росії. Того роду москвофілами є комуністичні та просоветські ґрупи. В Америці вони репрезентовані комуністичною ґазетою „Щоденні Вісті" та „Громадським Голосом". Наприклад, в теперішній ситуації вони бачать в Україні перемогу ідеалів українського народу та радіють влученням останної української землі поза Советами в склад Советської Росії.

Третий тип москвофілів, це підсвідомі москвофіли. Ніде вони не зорґанізовані та ніякого свого пресового орґану не мають, навпаки вони навіть самі не упритомняють собі, що є москвофілами. Коли йде про відношення українського народу до його сусідів, то ці підсвідомі москвофіли все є дуже эстрого протипольського наставлення, зате десь там на дні серця росіянин вже для них таки не такий зовсім чужий чоловік. Польщу поборюють навіть тепер, коли її вже нема. А ця Польща, що ніби є, вже заспокоїла домагання українського народу, бо зріклася панування над Західною Україною. В практичній політиці нинішнього дня вони виказують повне апізерство супроти Советів, та вважають, що сполука Західної України під советською рукою це політичний осяг українського народу. „Коли будемо разом — говорять — то буде ліпше. Сталін й так все забрав, тому нема потреби боротися проти Сталіна". Чуже їм переконання карпатських верховинців чи західно-українських революціонерів — бути

Рудіярд Кіплінґ

Замітки із Сан Франсиско

У просторій галі, з долівкою, виложеною мармуром, у яснім електричнім світлі сиділи сорок або пятьдесять мужчин. Для їх ужитку і приємности стояли там сплювачки великих розмірів і з широкими крисами на верху. Більша частина з них була вбрана у вечірні фраки і циліндри — такі вбрання, як ми в Індії вбираємо лише вчасі весільного приняття, якщо хто загалом має таке вбрання. Але ці люди тут — усі спльовували. Вони плювали так зправила. Сплювачки були уставлені на сходах, у спальнях, ба, навіть у салях, присвячених на далеко вищі функції, ніж згадано. Такі сплювачки нераз спонукували людину забиратися, але зате вони процвитали у цілій красі довкруги бари, де пють і на диво, вони всі були в ужиттю, а кожна з них аж кишіла з переповнення.

Заки я ще попав у смертельну недугу, якийсь другий репортер зловив мене. Він конче хотів від мене довідатися про точний простір Індії в квадратових милях. Я радив йому заглянути до книжки Гвитекера. Та він ніколи не чував про таку книжку. Він хотів довідатися з моїх уст, а я не хотів йому сказати. Тоді він перескочив, як і той перший репортер, до подробиць про ґазетярство у нашому краю. Я відважився пригадати, що внутрішні економічні справи ґазети є предметом заінтересування таких людей, які працюють при ґазетах. „Якраз ця справа нас інтересує" — сказав він. „Чи ви маєте при ґазетах в Індії таких репортерів, як от наші?" — „Ні, ми не маємо" — сказав я, і на щастя затиснув зуби, щоб не додати „Славити Бога". — „А чомуж ви не маєте? — питає репортер дальше. — „Бо вони повмиралиб" — кажу я. Але все те було так, начеб я розмовляв з дитиною, в додатку з дуже неокресаною дитиною. Він починав майже кожне речення від слів „та скажіть мені щось про Індію", а потім повертав бездушно від одного предмету до другого і то без найменшого звязку. Я був лютий, але глибоко заінтересований. Цей чоловяга був відкриттям для мене.

На його запити я давав відповіди брехливі й виминаючі. Але, назагал, це не мало значіння, що я говорив. Він однаково не міг мене зрозуміти. Я лише можу надіятися й бажати собі, щоб читачі ґазети „Піонір" не перечитали колись моєї розмови. Чоловяга зробив з мене ідіота кілька раз більшого, ніж сама доля того хотіла, а розміри його глупоти ще й викривили ці незначні правдиві факти, які я йому передав у формі обемистої брехні. А потім я подумав собі: „Я хіба вже пізніше розглянуся, що це таке ця американська журналістика. Покищо я трохи забавлюся".

Якось ніхто не зявився, щоб сказати мені, хто в цім місци є верховодом. Ніхто не зголосився добровільно, щоб порадити мені, якими засобами обїхати місто. Я був цілковито самий в цьому великому місті білих людей. Інстинктовно я забажав чимсь покріпитися і тому зайшов до кімнати з барою до пиття, обвішаною невмісними — коршемними — образами. У цій кімнаті мужчини в шапках, перекривлених набакир, висмикували харчі зо стола. Отож я натрапив тут на вільну перекуску, знану в Америці як „Фрі Лонч". Ви платите за напитки, а зате дістаєте їсти, кільки хочете. Менше ніж за один індійський „рупі" [гріш, вартости 30 ам. центів] на день людина може щедро прожити в Сан Франциско, навіть, як би попав у банкротство. Памятайте на це, як би так вам прийшлося заблукати в ці сторони.

Згодом я розпочав розслідужування вулиць на велику скалю, хоч і без якогось ладу. Не питався про імена вулиць. Я вдоволявся, коли я бачив хідники, повні білих мужчин і жінок; вулиці, що ґуділи гамором міського руху, а цей гамір шумів мені вічно в моїх ухах. Трамваї переховзувалися у всі сторони. Я уживав їх для їзди один по другім, аж вкінци не було вже куди їхати. Сан Франциско натрапило на піскові лави Байканерської пустині. Яка четвертина простору міста це ґрунта, вирятувані з моря через осушування — про це скаже вам кожен старосвітський чоловік. Решта, це облуплені, неврожайні піскові горби, покриті домами.

З англійської точки погляду ніхто навіть не пробував зрівнювати ці горби, але так само можете пробувати зрівнювати гірське пасмо Сінду в Індії. На всякий випадок трамваї „зрівнали" цілковито у практиці горбки в Сан Франциско. Вони не рахуються ні з пропастями ні з наглими скоками вгору, але все з однаковим розмахом женуться по цій самій дорозі з одного кінця до другого шестимилевої вулиці. На скрутах вони роблять простий кут, перескакують поперек інших трамваєвих ліній — і, як мені здається, вони виїхалиб на стіну дому. Виглядає, що нема властиво господаря, що нема пускає в рух. Лише часом ви переїздите попри будинок, високий на пять поверхів, а з його нутра долітає гук машин, які безупинно навиватюь дріт. Хто добре обізнаний із цими домами, може сказати вам, що там є механізм, який пускає вози в рух. Щодо мене, то я залишив ставити якінебудь питання. Коли з Божої ласки віз переїде через яму, вибиту в землі на просторі кількох миль, і як за ціну одного никля я можу переїхати цим возом, то чому я маю випитувати, яка то причина цього чуда? Мені лекше виглядати через вікно воза, доки не минемо крамниць і опинимося на просторах, де стоять тисячами деревляні домики, а кожен домик такої величини, що ледви помістить чоловіка і його родину. Зрештою я хочу приглядатися людям у возі та переконатися, як то вони різняться тепер від нас, що [як англійці] вважаємося їхніми предками.

(Дальше буде).

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

КОМУНІКАТ

З СПІЛЬНИХ НАРАД УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ І КОМІТЕТУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ.

В днях 27 і 28 березня 1945 р. відбулися в місті Отаві, Онтеріо (Канада), другі спільні наради представників Українського Конґресового Комітету Америки і Комітету Українців Канади. Наради були скликані на спільне бажання екзекутив згаданих комітетів в ціли обміни думками в таких справах: 1) Міжнародна конференція в Сан Франсиско; 2) Положення українців, що вже є чи будуть на територіях, занятих американськими і британськими військами, 3) Інформативно-публіцистична акція.

В дискусіях на отсі теми однозгідно стверджено, що:

1) Міжнародна Конференція в Сан Франсиско дає можливість поширення правди про Україну та визвольні змагання українського народу, та що якраз ширення цеї правди помагає цілям, змагаючим до створення міжнародної орґанізації для забезпеки світового миру, ні не йде в розріз з інтересами Злучених Держав і Канади.

2) Доля українців, що опинились чи опиняться на територях, що є чи будуть під американським чи британським зарядом, повинна знайти специяльне вирозуміння, бо це іде головно про долю політичних емігрантів, жертв насилля, які, якщоб їх позбуто ось такої аліянтської опіки, мусіли б згинути або переживати нові страшні терпіння, виселення, тощо.

3) Інформативно-публіцистична акція повинна бути тепер скріплена й поширена зогляду на наближаючийся кінець війни в Европі та ті міжнародні конференції, що будуть далі відбуватись і остаточно вирішувати карту нового світу і нового в нім ладу, в якому повинно бути місце теж і для вільної й незалежної української держави.

У всіх згаданих справах ухвалено відповідні постанови.

Степан Шумейко
предсідник Українського Конгресового Комітету Америки.

о. Василь Кушнір
предсідник Комітету Українців Канади.

Д-р Марґарет Мід

Не судім людей за нижчий рівень життя

Для того, аби навчитися ясно розуміти інших людей, треба насамперед навчитися розрізняти сучасні, зовнішні умови їх життя та їх дійсні здібности і спроможність. Це треба мати на уваз і тоді, як думаємо за обставини їх життя — наприклад в дуже залюднених, тісних чи вбогих помешканнях — так само і тоді як розглядаємо їх поведінку, характер. Певного роду заняття впливають на поведінку людей. Наприклад, торговля старим одягом, вулична дрібна торговля, при якій рахується кожний цент, лишають слід на поведінці людей, що нею займаються. Ті, що виконують тяжку фізичну працю, звикають носити грубий, робочий одяг, їдучи до праці разом з іншими.

Історично, кожне американське місто було розбудоване працею цілого ряду ново-прибувших. Раніше чимало приїздило з Европи, тепер люди переїздять звичайно з інших частин країни або з Латинської Америки. Звичайно новоприбувші починають життя в місті з найнижчого щаблю економічної драбини — поденними робітниками. Живуть в найгірших помешканнях, часто в тих, що були залишені їх попередниками. Зчаста ці ново-прибувші це селяни, люди, що прибули з країн, де помешкання значно менші й умови життя примітивніші. Багато з них не заикли до високого американського рівня життя, який наприклад вимагає подостатком місця і повітря для кожного члена родини, особливо дітей. Коли вони попадуть до американського містечка чи міста, вони не тільки мають жити в інших, до того часу незнаних для них умовах, але до того в найгірших умовах, що істнують у тому місті. Якщо належать до якоїсь меншиневої групи, вони можуть бути змушені й надалі жити в тих самих умовах, хочби навіть мали можливість заплатити за ліпше помешкання.

Ссврші мешканці міста, особливо ті, що приїхали який десяток років, чи два тому і бралися за першу працю, яка попала під рук,и жили в тих самгх злиденних умовах, тепер звисока дивляться на новприбувших. Закидають їм низький рівень життя, нарікають, що їх діти ходять до школи невмгті, брудні, але не звертають уваги на те, що в помешканнях тих ново-прибувших нема навіть водопроводу. Якщо звернемо увагу, то можемо почути, як часто говорячи гро інші групг людею, люди вживають таких виразів, як „брудні", „неохайн". Фактично обвинувачують цілі групи людей за те що живуть в дільницях бідаків, хоч тількг ці дільниці є доступними для них.

Але, звичайно, не можна теж всю вину складати тільки на умови помешкання. Не можна теж твердити, що кожна нова група, прибувша з рзних країн, чи околиць цієї країни, автоматично почне жити точно згідно з біжучгм рівнем американського життя, якщо матиме всі можливости до того. При розгляді цього становища маємо поставитг собі слідуючі три питання.

Перше, чи низький рівень життя якоїсь групи в громаді не є наслідком того, що вони заробляють менше пересічної платні ,і тгм самим змушені жити в злиднях, перелюднених околицях? Якщо це так, то в такому разі ми, старші мешканці, є відповідальні за злі наслідки економічних недомагагань; за злидені, перелюднені помешкання, за всяку нечгсть, хороби, за злодійкуватість, неморальність, що йде в парі з цоми умовами життя.

Друге питання — чи якась ґрупа населення не є змушена жити в перелюднених, чи відокремленгх від інших, дільницях зогляду на расові, чи релігійні обмеження? Подібні обмеження, заборони, не тільки порушують основні людські права, але часто спричинюють перелюднення, нечистоту, хороби та злочинність. А ці всі зла прпписуються мешканцям тих бідацьких дільниць, на них складається вина. Якщо якась ґрупа людей стоїть на низькому рівні життя з економічних причин, це треба відверто признати, постійно пргадувати, аби старші мешканці перестали обвинувачувати людей за обставини, за які вони не є відповідальні. Треба підкреслювати постійно, що прирахування людей д опевних дільнгць, як також доскриминація спричинюють багато злих наслідків. Не раз закидують тим людям, що вони „тримаються вкупі" в той час, як тільки деякі дільниці в місті є доступні для тгх ч иінших расових релігійних, чи національних груп. Єдиним способом стримати людей від тісноти, від скупчення в якійсь частгні міста, дати їм вільний оступ до цілого міста. Треба домагатися, аби всі мали змогу вільно самі собі вибирати, де жити, аби нен залежалг від домовласників, які „не приймають мексиканців", чи замаскованими хітрощами не дозволяють американським евреям жити, там, деб вони хотіли.

Розглянувши справу нгзького рівня життя та вплив дискриминації по лінії расової, релігійної, національної та районової, приходимо до останнього питання: Чи є така ґрупа громадянства, членг якої не мають необхідного знання та досвіду для такого рівня життя, який американці вважають конечним? Чи є якась група в громадянстві, чи то европейські селяни, чи дроворуби з півдня, чи людг з іншої чстини країни, яка невистарчаюче підготовлена для життя в умовах цеї громади? Чи вийшлг вони з країн або місцевостей іншої, відмінної культури, або нижчого рівня життя, або де стародавні забобони все ще живуть і не годяться з сучаною, модерною наукою? Чи є ґрупи людей, які не вміють ні читати ні писати ніякою мовою? Якщо так, які робляться старання аби помогти їм навчгтися читати й писати? Чи є такі ґрупи, що не вміють говорити по англійськг? Які міри приймаються для того, аби дати їм необхідні інформації та поради в їх власній мові? Які мають можливости вчитися англійської мови? Чг можемо вимагати від них, аби поводились як справжні громадяни,, коли вони не мають можлгвости жити як повні громадяни, переїздити з місця на місце як повні громадяни? Як бракує знання, чи мають змогу навчитися як жити справжнім гродянгном?

В приватних розмовах, в пресі, на політичних зборах, в комітетах, на праці, в церкві, — все можемо почути, як хтось говорить про членів якоїсь цілої групи, як „брудних зроду", або що вони „звиклг жити в перелюднених помешканнях", що „роблять шкоду,, де оселяться". Говорять за них так, якби вони унаслідували сучасні способи свого життя, я ксвій фізичний вигляд, а не навчилися з практики. Тут повстають три питання: Який спосіб життя ми їм уможливили? Чи дали їм повну волю вибрати собі місце де жити? Чи дали їм можливість ознайомитися з умовами життя серед нашої громади? Як зможемо задовольняюче відповісти на ці питання, тільки тоді пізнаємо дійсну спроможність і здібність якоїсь групи, тльки тоді зможемо використати цю спроможність на користь громади.

господарем на кожнім кусні української землі.

Цей тип москвофільства дуже небезпечний, бо так як укрита хороба він причаєний на дні душі дарма, що самі ці люди собі з того справи не здають. Вони булиб смертельно ображені, колиб хто відкрив у них москвофільство. Теоретично вони навіть за самостійну Україну, але практично без самостійницької ідеольоґії та волі.

Українське москвофільство це дуже небезпечний рак на українськім національнім орґанізмі. Він розсаджує суцільність української нації, не дає її змоги духово зібратися разом та на першому місці поставити спільні інтереси цілої української нації.

В найбільше небезпечних хвилинах для українського народу два перші типи москвофілів виразно стають на сторону Совєтської Росії, натомісць третий тип українських москвофілів політично цілковито пасивний. Немає в них ніякої охоти стати в оборону українського народу на самостійне життя дарма, що воно нині основно загрожене.

(Докінчення буде).

Бенкет Союзу Українських Канадійських Вояків у Лондоні підчас Різдвяного Зїзду вояків, дня 7. січня 1945 р. Зліва направо — Капітан С. Варшавський з Едмонтону, Альта; майор М. Сиротюк, з Едмонтону; капелян-майор Вівер; Ф/Л Б. Панчук, голова Союзу, Саскатун, Саск.; капелян-полковник О'Ніл з Кальґар, Альта; капелян-капітан М. Горошко, укр. катол. капелян; капітан П. І. Воробець; капітан-капелян С. В. Савчук, укр. прав. капелян з Виніпеґу, Ман.

А-15 ҐАЗОЛІНОВІ КУПОНИ ВЖЕ ДОБРІ.

ВАШИНҐТОН. — Від 22. березня вже можна вживати ґазолінові купони А-15. До 21. червня за кождий такий купон можна набути чотири ґальони ґазоліни. „А" купони і далі мають таку саму вартість. ОПА остерігає власників авт і торговців ґазоліною, що купони мусять бути завше індорсовані. Це робиться на те, щоби здержати безправну торговлю купонами. — ОВІ.

До української студиюючої молоді при університетах Канади і Злучених Держав

Головна Дирекція Осередку Української Культури й Освіти цим подає до відома українських студентів і студенток при університетах Канади і Злучених Держав, що Осередок Української Культури й Освіти у Виніпеґу призначив на рік 1945 суму $500.00, яка буде уділена як однорічна стипендія (сколаршип) тому з українських студентів — при будь якому університеті цих двох держав, — який (яка) викажеться а) високим поступом в науці, б) знанням чужих або славянських мов, в) викаже дійсний інтерес до української культури й освіти та г) заявить виразну охоту специялізуватись на полі славістики, журналістики або міжнародного права.

Стипендія може бути уділена лише тим кандидатам, які в часі подання аплікації вже перейшли на четвертий рік університету, або які покінчили курс університету й хотять брати дальший вишкіл для здобуття академічного ступня маґістра або доктора певних наук.

Аплікації належить подавати по закінченні біжучого шкільного року на адресу: Осередок Української Культури й Освіти, Комісія Стипендії, П. С. 3113, Виніпеґ, Ман., Конада (Ukrainian Cultural and Educational Centre, P. O. Box 3113, Winnipeg, Man., Canada).

Форми аплікації можна набути негайно.

Головна Дирекція Осередку Української Культури й Освіти

Голова: **Володимир Коссар,** секретар: **д-р Т. К. Павличенко.**

Канцелярія Осередку: 612 McIntyre Block.

750,000 МАТЕРЕЙ І ДІТЕЙ КОРИСТАЛИ З ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ.

ВАШИНҐТОН. — Заступниця голови Діточого Бюра при Департаменті Праці, д-р Марта М. Еліот, заявила що в останніх двох роках, цебто від часу уведення конґресом в життя так званого „закону Бузька", три чверти міліона жінок дітей американських вояків користали з державної допомоги. Д-р Еліот заявила, що „Дядько Сем оплачує лікаря і шпиталь майже за кожду новонароджену дитину". Від коли згаданий закон увійшов в життя, то на це все держава виплатила около 70,000,000 долярів.

Д-р Еліот заявила, що держава, вже оплатила кошти породів пів міліона дітей, а тепер опікується майже 200,000 жінок, які вкоротці станують матерями. Перед породами держава оплачує медичну і шпитальну обслугу, потім платить за обслугу при породах й опікується матірю шість тижнів по породах, а дитиною вояка держава опікується до одного року життя. Дотепер держава опікувалась 75,000 хорих дідей. — ОВІ.

Вже починають приготовлятися до управи городів Перемоги.

Военна Адміністрація Харчів повідомляє, що на основі звідомлень директорів стейтової служби, в полудневих і тихоокеанських стейтах вже люди купують насіння на городи перемоги. В двох стейтах ґубернатори видали до народу відозви, в яких звернули увагу на потребу городів перемоги і сказали, скільки таких повинно бути. З кількох стейтів прийшли вісти, що там є загальне зацікавлення городами перемоги, бо люди постійно звертаються до господарських колеґій за інформаціями про те, як починати такий город і що садити. — ОВІ.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

23. березня 1905.

„З КАНАДІЙСЬКОЇ УКРАЇНИ".

Дня 19. березня відбулося у Виніпеґу віче, котрого цілью було дати підвалини під заснування Українського Народнього Дому.

Дня 11. березня відбулись у Виніпеґу вечерниці в память Тараса Шевченка. Між іншими точками був також життєпис Шевченка в англійській мові. Місцеві часописи Фрі Прес і Телеґрам подали опісля короткий життєпис Тараса і перебіг вечерниць. — Новішими часами канадійські українці зачинають думати про заснування Народнього Союзу, щось на лад У. Н. Союзу в Злучених Державах.

30. березня 1905.

БУДОВА ЦЕРКВИ В ШАМОКІНІ.

Українська громада в Шамокін, Па., приступила до будови нової церкви. Церква буде побудована і синьобілого каміння й буде коштувати 45,500. Коли буде викінчена й прикрашена, буде вартувати $70,000. Буде це найкраща українська церква в Америці.

6. квітня 1905.

„НАЙТЕМНІШИЙ КУТ В ЕВРОПІ".

Парляментарний посол Василь Яворський містить довгу статтю під повищим заголовком, а в ній розписується широко про пропаґандивну діяльність Романа Сембратовича про українську справу. Сембратович помістив кілька статтей в західно-европейських журналах, а в них порушив положення українців під обома займанщинами, тобто під Росією й Австрією. Після поміщення таких статей в заграничних журналах різні приятелі українського народу порадили Сембратовичеви заложити самостійну українську трибуну в чужій, тобто неукраїнській мові. Тоді він заложив тижневик "X-STRAHLEN". На цей тижневик звернули увагу теж заграницею і показалося, що він невистарчальний і що треба його зреформувати. Тоді за старанням послів до австрійського парляменту (Коса, Романчука, Олесницького, Яворського й ін.) засновано місячник „Україніше Ревю" (перемінений пізніше на „Україніше Рундшав"). Цей місячник найшов прихильність заграницею і до нього дописують приятелі української справи з різних земель.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ

The daily problem of this youngster is to get his head, arms and legs through the right holes in his only garment. It's a common problem for millions of men, women and children in war-ravaged lands abroad. You can help them by contributing serviceable used clothing, shoes and bedding to United National Clothing Collection.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Допомогова акція в стейті Мішіґан.

Український Комітет Воєнної Допомоги, Інк., в стейті Мішіґан (Юкрейніян Вор Реліф, Інк.), обєднаний з краєву організацію „Злучений Українсько - Американський Дпоомоговий Комітет" з осідком у Філядельфії, проголосив місяць Цвітень, місяцем кампанії на стейт Мішіґан за збіркою фондів у допомогу українським жертвам війни.

В цім місяці в кожній українській громаді стейту, зорганізовані в тій цілі місцеві комітети переведуть загальну збірку серед українського громадянства.

Громада у Гемтремк вистаралася у міських властей дозвіл на „Український День" (Юкрейніен Тег Дей), який відбудеться в днях 14. і 15. цвітня, відносно чого міська рада Гемтремку ухвалила на своїм засіданні відповідну резолюцію.

В середу, 28. березня, відбулися в салі Української Хати в Гемтремк загальні збори „Юкрейніен Вор Реліф, Інк.", у приявности до 150 делегатів різних українських товариств, на яких вибрано новий повний уряд, ухвалено кампанію й наладжено цілий апарат кампанії.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Різноманітна праця місцевого відділу Союзу Українок.

З нагоди перебрання уряду, вибраного 28 січня в місцевому відділі Союзу Українок ім. О. Кобилянської, уладжено гостину на честь пані Розалії Вецал, яка справувала головство через 6 літ. Вшанували теж тоді і касієрку Ксеню Королишин, а при цій нагоді зложили $6.25 на передплату квартальника Юкрейніен Квортерлі. Тоді теж закуплено для Прилюдної Бібліотеки в Провиденс книжку Чемберлина. Її передано до Провиденс тому, що це більше місто і там книжка може зробити більше прислуги ніж у нашій місцевости.

Від гром. Панчука, голови Комітету С. У. К. В. в Голяндії дістало наше товариство лист з подякою від усіх вояків за різдвяний дарунок в сумі $23.

Дня 4. березня по панахиді в місцевій православній церкві за спокій бл. п. Лесі Українки і Ольги Басараб і по промові священика зібрали членки С. У. $64 на Ам. Червоний Хрест. Потім відбувся концерт на честь обох жінок в церковній салі. Вступне слово сказала голова пані Марія Липська, реферат про Лесю Українку виголосила пані Клявдія Білонь, а про О. Басарабову о. Білонь. Співав дівочий хор, деклямації виголосили учениці, смішну суперечку відограли Анна Рогожиньська і М. Кацюба, кінцеве слово сказала пані Кацюба, на фортепіяні акомпаніювала Оксана Білонь.

На зібранню 11. березня дали на працю Українського Конгресового Комітету $5 замісць вінка на могилу вбитого вояка Дмитра Модь, єдиного сина нашої членки Катерини Бойко, про що вже була згадка в „Свободі". Мати жертвувала $10, а Ксеня Чагарин $5 на ту саму ціль, разом вислано $20 до У. К. К.

Уряд.

ДЕНЬ АМЕРИКАНЦЯ.

ВАШИНГТОН. — „День Американця" відбудеться цього року дня 20. травня. Це свято пошанівку до Америки і американського громадянства відбуватиметься в той день по цілім краю. На нім відзначиться новонатуралізованих громадян і дасться нагоду всім іншим американцям заявити свою льояльність до американських ідеалів.

День Американця започатковано конгресовою резолюцією в травні 1940 року, котрою уповажнено президента Злучених Держав проклямувати такий день кождого року. На основі резолюції президент має право звернутися до всіх федеральних, стейтових і міських установ, щоби кооперували з льокальними громадськими і науковими установами та патріотичними групами в справі устроєння Дня Американця, на якім звичайно говориться про те, які права дає американське громадянство і які обовязки накладає на нового американця.

В минулому році такі свята відбулися у близько 800 громадах в Америці. У них брало участь около три міліони людей. Цього року треба сподіватися більшого числа, около 1,000 таких свят, бо крім 866,000 натуралізованих громадян, 2,000,000 тут роджених дійшли до віку в якім беруть участь в святі День Американця. (Ай ем еи Американ дей).

Щодо натуралізування при американській армії, то дотепер американське громадянство приняло 102,149 вояків. 11,493 з цих нових громадян брали участь в боях в Европі, Північній Африці, на Середньому Сході, на Тихому океані, які находилися в Персії. - OBI.

ВИЯСНЕННЯ В СПРАВІ ПОЛІТИЧНИХ ЗІБРАНЬ.

ВАШИНГТОН. — Відповідаючи на запити краєвих комітетів демократичної і републиканської партій, чи можна відбувати політичні зібрання, Воєнний Комітет від конвенцій відповів, що як на льокальному зібранні нема більш 50 людей з провінції, або навіть з недалеких околиць, то такі зібрання можна відбувати, без дозволу. — OBI.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Ш., Дітройт, Міш. — Новинка була заадресована на особу, якої не було в той час в редакції, бо була в Канаді, тому і припізнена. В подібних випадках найкраще адресувати тільки на „Свободу".

М. С., Бруклин, Н. Й. — Так, зайшла помилка, коли описували свято відслонення таблиці на честь 300 вояків українського роду. Тоді зібрано $50.20.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. квітня, в 12. годині вполудне, в Домі Відділів У. Н. Союзу, 843 Н. Вестерн Еве. Частіша участь членів і членкиць на зборах, є доказом їх свідомости і розуміння організації. — Т. Шпікула, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 8. квітня, в годині 12:30 попол., в галі Укр.-Амер. Горожан, 847 Н. Франклин ул. — Г. Дорожовський, предс.; І. Харамбура, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 8. квітня, в гали церковній, в год. 6. ввечір. Просимо всіх членів прийти, бо маємо важні справи до вирішення. — За уряд: М. Куба, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 334, відбудуться 8. квітня, в У. Н Домі, в 1. год. пополудні, просимо членів прийти як один на ці збори. — За уряд: Н Задерецький., предс.; С. Морозвич, фін. секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. квітня, в укр. прав. гали на Нюпорт Еве., в годині 1:30 пополудні. Взиваємо всіх членів прийти на збори і заплатити свої місячні вкладки. — За уряд: В. Шишка, предс.; А. Бодник, аас.; Л. Демчук, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Пвв. РОМАН В. ПАШУК,

літ 20, член У. Н. Союзу, від. 62, син Марії Пашук, 5342 Willows Ave., зістав убитий 16. лютого 1945 року в Бельгії.

Покійний скінчив Гайскул у Філядельфії і один рік університету Пен., звідтам пішов до війська. Полишив у смутку маму, братів Мирона, Володимира, Евгена, також при армії. Всі є членами У. Н. Союзу. — В. Й. П.!

Й. Багінський, секр.

Italian children, huddling in a cave with other war refugees, smile because they're safe for the moment. Clad in make-shift garments, they speak for millions overseas who are in dire need of clothing. Your serviceable shoes, garments and bedding will help these war-stricken people. Round up your bundles for the United National Clothing Collection.

ТАРЗАН, ч. 1153. Крізь сльози.

Як Джейн зявилася, Торвальд рішився підійти до справи відважно.

Джейн поспішила до нього, не сумніваючися, що вона має до діла зо своїм Тарзаном.

Вона не бачила його докладно, бо тільки крізь сльози.

Скоро вона найшлася в обіймах Торвальда. „Тарзане, мій дорогий!" шептала щасливо.